

Forfatter: Ewald, Johannes

Titel: Udrag fra Samtlige Skrifter I, Fortale (DK)

Citation: Ewald, Johannes: "Udvalgte digte", i Ewald, Johannes: *Udvalgte digte*, udg. af Esther Kielberg ; Kim Ravn , Det Danske Sprog- og Litteraturselskab, Borgen, 1999, s. 173.
Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/text/adl-texts-ewald02dkval-shoot-idm140323882455344.pdf> (tilgået 29. april 2024)

Anvendt udgave: Udvalgte digte

Da jeg med en skyldig Følgagtighed temmelig tid havde ombyggt LYKKENS TEMPEL, blev den tilsidst saaledes, at den fortiente Sted i Selskabets Skrifter. Dette gav mig Mod, og jeg begyndte at fatte den Formodning om mig selv, at jeg vel kunde være et Genie. Men Aar 1766, indtraf først den i sig selv sørgelige Begivenhed, der hendelseviis ikke alleneste gav mig Mod nok til at fylde alle mine Venners Øren med mine Vers, men selv oppustede mit uerfarne Hierte til det urimeligste, til det meest ødeleggende Overmod. Den uforglemmelige Frederik den Femte var død, og Danmark i Taarer. Nogle Studentere blev tilsagte at indgive Prøver af de Cantater, som skulde opføres ved hans Jordefærd. En Person, som havde at befale over mig, tvang mig til at forsøge mit Held med de andre. Jeg skrev da saa got, som jeg kunde en Arie, et Chor, og et Recitativ, og jeg kan sige med Sandhed, at jeg til min egen største Forundring beholdt Fortrinet. Det var vist den Gang mine egne varme Følelser, og ikke Konsten, der hialp mig til denne Pris. Men da jeg nu havde skrevet det færdigt, da nu enhver Dansk fandt, at jeg havde skildret hans dybtsaarede Hierte, da jeg kun ligefrem skildrede mit eget; da overøste man mig med et ufortient Bifald, og man tiltroede mig at have været konstig, og vittig, og skarpsindig, hvor jeg blot havde været oprigtig. Jeg var uforsigtig nok til at inddrikke den Virak, hvormed man ved denne Leilighed, af et got Hierte, fra alle Sider beskienkede mig, saa graadig, som havde jeg endnu gaet i fierde 174

Lectie. Den berusede mig og saaledes, at jeg nær aldrig var vaagnet. Jeg troede mig nu ikke blot Digter mere, men den beste, den ypperste Digter i Danmark, og det som verre var, uforbederlig. Saa nær var jeg ved aldrig at have blevet nogen. I denne Ruus skrev jeg iblant andre Stykker ADAM OG EVA, eller egentligere, det første Udkast af dette Stykke; thi det var da kun een Act. Jeg gjorde mig den visseste Regning paa den høieste Pris derfor, uagtet ingen Pris var udsat for saadant et Stykke. Mine Dommere sagde mig med megen Venskabelighed, at de fandt mange Spor af poetisk Genie forstrøede i mit Drama, at mit Arbeide fortiente en Belønning, og at det ved Forbedring kunde blive got. Dette var nu vist al den Høflighed, som mit Arbeide fortiente; men min Forventning havde været for opskruet, til at jeg kunde tilfredsstilles derved. Jeg erklærede reent ud, at naar jeg ikke kunde være den første Digter i mit Fødeland, vilde jeg ikke være den anden, og jeg tog mit Stykke tilbage i det stadige Forsæt at udarbeide det saa længe, indtil enhver maatte tilstaae, at man ei havde seet dets Lige fra Kong Skiolds Tider. Da den raske Humor sagtnedes, faldt mig et Vink ind, som min ældste Lærer havde givet mig, der omtrent sagde, at det meste mig fattedes, var Læsning. Apollo hvidskede mig i Øret, at han havde Ret, og paa eengang fattede jeg den Beslutning, som jeg bekræftede paa det høitideligste, i de første to Aar ikke at sette Pen til Papiir, og at anvende al denne Tid til at læse. Jeg holdt mit Ord, og vel bekom det mig, endskiønt jeg som ukyndig i Litteraturen naturligviis gik i Blinde, og læste meget, som jeg siden maatte gjøre mig Umage for at glemme. Til mit Held var dog den ældre Corneille s Værker det første, som faldt mig i Hænderne. Han blev og min Helt i det Franske, ligesom Forfatteren af Messiaden i det Tydske. Naar jeg nu læser min ADAM OG EVA, det første Stykke, som jeg efter denne Tid udarbeidede, finder jeg tydelige Spor deri af denne min Smag. Og enhver, som læser det med Eftertanke, vil neppe miskiende den franske Digers Hæng, Anthitheser, og Sentiments, neppe hans rige Declamation deri, og enhver, tænker jeg, vil finde, at jeg i dette Stykke i det mindste har viist Lyst nok at danne mig efter den store Klopstock, om jeg og ei har havt Evne dertil. Nu begyndte jeg og at læse de latinske classiske Digtere, som jeg hidindtil havde forsmaaet, og jeg havde blot min Begierlighed, og ikke nogens Anviisning at takke derfor, at jeg nu læste dem med Nytte, og tilsidst med Vellyst. Fler Sprog forstod jeg den Tid ikke, thi Græsk kunde jeg den Tid og kan endnu kun tye, og jeg kiender kun Homer af dens Oversættelser. Det Engelske var mig aldeles ubekiendt. Lærebøger troede jeg, det var mig en umistelig Pligt at læse. Jeg anskaffede 175 mig følgelig baade Batteux og fler saadanne Systematiker. Men det har al min Tid været mig plat umuligt at læse tre Blade af dem til Ende, og jeg maatte have overgivet alt Haab om at naae Parnas, ifald man ikke kunde komme der, uden ved Hielp af disse kolde Planskrivere. Imidlertid forstaaer det sig, at jeg læste baade Horatzes Brev til Pisonerne og Boileaus Digtekonst. Jeg har siden den Tid læst Pope og Mulgrave, men alle, som jeg forsikrer, blot for deres Stils og ikke for deres Indholds Skyld. Corneilles Discurser er det eneste, som jeg efter min Overbeviisning kan undtage fra denne Regel. Da nu den Tid, som jeg havde foresat mig, var udløbet; var det første, som jeg tog mig for, at igiennemsee min ULYKKELIGE PRØVE, som jeg for to Aar siden havde sat saa stor Pris paa, og jeg fandt, at det var det vanskabteste Foster, som et varmt Hierte og en brusende Indbildningskraft nogentid kunde udklekket af en aldeles uvidende Hierne. Imidlertid elskte jeg det endnu, og om ikke det, da det Ord, som jeg eengang havde givet mig selv derpaa, at ville gjøre det saa fuldkomment som muligt. Jeg gav mig følgelig til dette Arbeide, og først i fem fierding Aar bragte jeg det i den Stand, som det er nu. Strax efter denne Tid, traf noget ind, som gav min Smag en ny Vending: Wielands Oversættelse af Shakespear og den prosaiske af Machpersons Ossian faldt mig i Hænderne, og saa ufuldkomne som disse ere, opvakte de dog, jeg vil ikke sige, en Lyst, men en Trang hos mig til at lære Engelsk. Jeg lærte det, og hvilket bundløst Væld af Digterrigdom aabnede sig nu for mig. Jeg havde samme Tid den Lykke at blive kiendt, og taalt, og yndet af den store Klopstock, og man kan ikke tvivle paa, at jo denne Mands Omgang var mig en ny Kilde, hvoraf jeg øste ligesaa graadig, som af den før omtalte.